

Technická univerzita v Liberci

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra: Tělesné výchovy

Kombinace oborů: Tělesná výchova - Matematika

HISTORIE BASKETBALU NA LIBERECKU

Diplomová práce 97-PF-KTV-049

Autor: Andrea Paříková

Podpis:

Adresa:

Vedoucí práce: Mgr. Josef Hraše

Počet

stran	obrázků	tabulek	příloh
41	0	1	16

V Liberci dne 24. ledna 1997

Technická univerzita v Liberci

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

461 17 LIBEREC 1, Hálkova 6

Telefon: 329

Telefax: 21301

Katedra: ..... Katedra tělesné výchovy .....

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(závěrečného projektu)

diplomant: ..... Andrea Paříková .....

adresa: ..... [REDACTED] .....

obor: ..... TV - MA .....

Název: ..... Historie basketbalu na Liberecku. ....

Vedoucí práce: ..... Mgr. J. Hraše .....

Termín odevzdání: ..... 15. 5. 1996 .....

Pozn. Podmínky pro zadání práce jsou k nahlédnutí na katedrách. Katedry rovněž specifikují zadání: východiska, cíle, předpoklady, metody zpracování, základní literaturu (zpravidla na rub tohoto formuláře). Zásady pro zpracování DP jsou k dispozici ve dvou verzích (stručné, resp. metodické pokyny) v UK TUL, na katedrách a na Děkanátě Pedagogické fakulty.

V Liberci dne 28. 4. 1995

.....
vedoucí katedry

.....
děkan

Převzal (diplomant):

Datum: 14. 5. 1995

Podpis: [REDACTED]

14/94 P

KTV/TV-M
MA.

Prohlášení o původnosti práce:

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně a že jsem uvedla veškerou použitou literaturu.

Liberec 24. ledna 1997

Poděkování:

Děkuji tímto panu Mgr. Josefu Hrašemu za pomoc a trpělivost během vypracování závěrečné práce. Rovněž bych chtěla poděkovat všem, kteří mi byli při zpracování nápomocní.

Prohlášení k využívání výsledků DP:

Jsem si vědoma těchto skutečností:

- a) diplomová práce je majetkem školy,
- b) s diplomovou prací nelze bez svolení školy disponovat,
- c) diplomová práce může být zapůjčena či objednána (kopie) za účelem využití jejího obsahu.

Beru na vědomí, že po pěti letech si mohu diplomovou práci vyžádat v Univerzitní knihovně TUL v Liberci, kde bude uložena.

Jméno a příjmení: Andrea Paříková

Adresa:

Podpis:

HISTORIE BASKETBALU NA LIBERECKU

Resumé

Práce se zabývá historií basketbalu na Liberecku. Zachycuje vývoj od roku 1945, kdy zde vznikl první oddíl košíkové, až do roku 1965. V období těchto dvaceti let v Liberci hráli I. ligu jak muži, tak i ženy. Basketbal slavil tehdy největší úspěchy. V práci je zachycena historie dvou nejvýznamnějších oddílů - Lokomotivy Liberec I. a Slavie VŠ, které se o rozvoj košíkové v tomto kraji zasloužily nejvíce.

DIE BASKETBALLHISTORIE IM REGION VON LIBEREC

Zusammenfassung

Diese Arbeit beschreibt die Basketballhistorie im Region von Liberec. Sie befasst sich mit der Entwicklung vom Jahre 1945, wann der erste Basketballmannschaft entstanden ist, bis zum Jahre 1965. In diesen 20 Jahren spielten die 1. Liga die Männer und auch die Frauen. Basketball in Liberec feierte damals seine grösste Erfolge. Die Arbeit verfolgt die Historie von zwei bedeutendsten Mannschaften - Lokomotiva Liberec I. und Slavie VŠ, die sich um Basketballentwicklung im diesen Region verdient machten.

THE HISTORY OF BASKETBALL IN LIBEREC REGION

Summary

My project is focused on the history of basketball in Liberec region. It deals with the development of basketball from 1945, when the first basketball club was found, till 1965. As men, as women played the first division in Liberec during these 20 years. It was a period of the greatest success of basketball in Liberec district. My project describes the history of two most meaningful clubs - Lokomotiva Liberec I-st and Slavia VŠ which have had the biggest merit of development of basketball in this district.

1. Úvod	1
2. Rozbor pramenů a literatury	2
3. Historie basketbalu v Českých zemích	4
4. Vznik TJ Lokomotiva	7
5. Lokomotiva Liberec I.	10
5.1. Vznik oddílu košíkové	10
5.2. 50. léta	16
5.3. 1960 - 1965	22
6. TJ Slavia VŠST Liberec	27
6.1. Vznik oddílu košíkové	27
6.2. Přebory VŠ - 1960	33
7. Závěr	36
8. Seznam citovaných pramenů a literatury	39
9. Soupis použité literatury a pramenů	40
10. Seznam obrazových příloh	41

Úvod

Hlavní cíl mé práce je vytvořit doposud chybějící celkový přehled o vývoji basketbalu na Liberecku. Dodnes zde existují pouze útržkovité informace, které jsou schraňovány v soukromých sbírkách či paměti lidí, kteří prožili radosti i strasti vývoje košíkové v místním regionu. Chtěla bych se zaměřit především na úroveň soutěží, které se zde hrály v průběhu let 1945 - 1965 a také na hlavní hráče, kteří se zasloužili nejvíce o proslavení dvou zdejších oddílů - TJ Lokomotivy Liberec a VŠ Slavie Liberec.

Největším pamětníkem je Ladislav Hampl st., jehož sbírka se stane základním kamenem mé práce, neboť právě on se zabýval činností oddílu košíkové v tomto období, byl hlavním trenérem několika družstev - mužů i žena a výrazně působil i jako organizátor. Bude však potřeba získat informace i od mnoha jiných pamětníků, kteří se zabývali touto velice známou a oblíbenou hrou.

Doufám, že se mi podaří zpracovat toto téma v co největší úplnosti, aby se práce stala přínosem v zaznamenávání historie basketbalu jako součásti tělesné kultury v libereckém regionu a cenným podkladem budoucích prací.

2. - Rozbor literatury a pramenů

Základními prameny pro téma historie basketbalu na Liberecku se staly hlavně soukromé sbírky pamětníků a také jejich ústní sdělení o tehdejší vývoji košíkové. Sbírký obsahovaly především různé výroční zprávy, soupisky odehraných zápasů, ale také fotografie, které jsem použila i ve své práci.

V úvodní části mi velice pomohl článek M. Velenského a E. Velenského v časopise Sport report, kde rozsáhle popisují vznik basketbalu jako sportovní hry, její vývoj ve světě, ale také u nás. Jsou zde zahrnuta stručná pravidla i prvky taktiky.

Práce, popisující dějiny Liberce, mnoho informací o sportu - a především o košíkové - nepřináší. Navštívila jsem archiv v Severočeském muzeu v Liberci, kde však není žádná dochovaná literatura, která by se zabývala vývojem košíkové v místním regionu. Byla mi poskytnuta pouze jediná publikace - Kejval, J.: Sto let české tělovýchovné organizace v Liberci. Z té jsem čerpala v kapitole o vzniku TJ Lokomotivy.

Ústní sdělení a sebrané vzpomínky jsem využila hlavně ve střední části práce, kde se zabývám dvěma nejvýznamnějšími oddíly - TJ Lokomotivou Liberec a TJ Slávií VŠ Liberec. Překvapilo mě, že ani jedna z těchto organizací nemá vlastní ucelený archiv, kde by byla dochována alespoň část bohaté historie. Vše tedy závisí na dobré paměti a hlavně ochotě lidí, kteří prošli vývojem basketbalu. Při zpracování počátků vzniku oddílu byl mojí oporou především pan Ladislav Hampl st., při popisu 60. let jsem čerpala spíše ze vzpomínek pana Zdeňka Chyby.

V posledních kapitolách, věnovaných TJ Slávii VŠ, jsem se však přece jen mohla opřít o literaturu, která se dochovala na katedře tělesné výchovy TUL.

Všechny zmiňované publikace i osoby v tomto rozboru jsou podrobněji uvedeny v seznamu pramenů a literatury.

Sportovní hra, zvaná košíková, se brzy po svém vzniku rychle šířila po celém světě. První příznivci hráli se v tělocvičnách i pod širým nebem, pravidla i samota hry se rychle zdokonaľovaly. Později se basketbal dostal i do Českých zemí a na Slovensko.

Ažkoň byla hned od počátku viditelná u nás v některých našich gymnáziích (Klínský, Karlovy, později Marck a další) a především basketbalu sejevny zplánujeme jeho v rámci gymnázií (stř. Massachusetts, USA) sportovní hra sama se na území Českých zemí a Slovenska rychle šířila. Počátkem 20. století se začala nejspíše rozvíjet i u nás. Zprvu se v našich školách se hrálo se kuličkou po zvláštního druhu, který byl ovládnut velkým množstvím lidí. Prvními školami, které v tomto směru (výběr hráčů, personál a materiální zabezpečení, zvlášť vzhledem k tomu, že basketbal byl tehdy tělocvičnou předurčen k šíření u nás) se

Zpočátku to byly ale také školy, které převzaly vzhled basketbalu, ale později i kuličkové hry se spíše soustředily pouze určitých sportovních organizací.

První zmínka o basketbalu na našem území spadá už do období existence ústředního tělocvičného plánu 19. a 20. století a více se k tomu později připojuje se zmínkou o předpisech tehdy pro školní mládež ve Vysokém lázni (rok 1907). Při této příležitosti se uskutečnilo basketbalové utkání mezi vybranými školami – studenty gymnázia. S největší pravděpodobností to bylo vůbec první utkání, které se hrálo u nás v basketbalu odehralo.

Rok po zmíněné události popsal knížečkovou a její pravidla Josef Klimeš, učitel tělocvičky při z.š. české vesce v Praze i v Jednotě Spolku ku přeměně her české mládeže v Praze, který mimo to, že sám sportovní hry aktivně vyučoval, je také velkým doporučením

3. - Historie basketbalu v Českých zemích

Sportovní hra, zvaná košíková, si brzy po svém vzniku rychle získala na celém světě řadu příznivců. Hrál se v tělocvičnách i pod širým nebem, pravidla i samotná hra se rychle zdokonalovaly. Později se basketbal dostává i do Českých zemí a na Slovensko.

Ačkoli byla hned od počátku viditelná snaha některých našich průkopníků (Klenka, Karásek, později Marek a další) o převzetí basketbalu stejným způsobem jako v zemi jeho kolébky (stát Massachusetts, USA), sportovní hra sama se na území Českých zemí a Slovenska vydala poněkud odlišnější a zdaleka ne tak spontánní cestou. Zatímco ve Spojených státech se okamžitě po založení staly centrem veškerého dění především střední a vysoké školy (výběry hráčů, personální a materiální zabezpečení, soutěže), zakořeněná tradice české tělovýchovy předurčila basketbalovému vývoji u nás jiný osud. /¹

Zpočátku to byly sice také školy, které převzaly většinu iniciativy, ale později se košíková stává spíše součástí pouze určitých sportovních organizací.

První zmínka o basketbalu na našem území spadá už do období rakousko - uherského mocnářství přelomu 19. a 20. století a váže se k dnes pouze místně připomínané slavnosti pořádané tehdy pro školní mládež ve Vysokém Mýtě (rok 1897). Při této příležitosti se uskutečnilo basketbalové utkání mezi vybranými hráči - studenty tamního gymnázia. S největší pravděpodobností to bylo vůbec první utkání, které se kdy u nás v basketbalu odehrálo.

Rok po zmíněné události popsal košíkovou a její pravidla Josef Klenka, učitel tělocviku při c.k. české reálce v Praze 1 a ředitel Spolku ku pěstování her české mládeže v Praze, který mimo to, že sám sportovní hru aktivně vyučoval, ji také veřejně doporučoval

(zejména pro dívky) na kurzech pro učitele a učitelky tělocviku. Komentuje basketbal jako "výbornou hru pro dívky, jichž hojně zaměstná na poměrně malém místě".

Přes tyto pokusy, které dnes lze přirovnat k lidovému rčení o první vlaštovce a jaru, se však basketbal začal u nás rozvíjet až po první světové válce. V roce 1919 bylo na podzim v žižkovské sokolovně sehráno první skutečné utkání mezi družstvy lehkých atletů. Největší zásluhu na tom měl prof. J. A. Pipal, který také v basketbalu hned rozpoznal výhodný doplňkový sport. /2

Sportovní hra se v onom bouřlivém poválečném období začala hrát i na letních táborech YMCA, úporně si razila cestu do škol a později si získala i řadu členů Sokola.

Dvacátá léta byla v historickém přehledu rozvoje sportovní hry v Čechách a na Slovensku poznamenána mnoha význačnými událostmi. Hned v roce 1921 vstoupil basketbal do organizačního seskupení s tehdejší svazem odbíjené ve společný Český volleyballový a basketballový svaz, jehož prvním předsedou se stal prof. J. A. Smotlacha. Ten jako představitel tehdejšího vysokoškolského sportu měl určitou možnost disponovat finančními a materiálními prostředky, které ve značné míře věnoval i na rozvoj basketbalu.

Zhruba v polovině dvacátých let se basketbal začal šířit ze svých dosud hlavních bašt, Prahy a Bratislavy, do dalších měst. V Čechách a na Moravě jimi byly především Hradec Králové, Pardubice, Kladno, Rozdělův, Kolín, Brno, Znojmo, na Slovensku pak Banská Bystrica, Žilina a Lučenec. V tomto období si již basketbal úspěšně klesl cestu vpřed a údaje z té doby informují o zhruba 100 registrovaných hráčích v přibližně 10 oddílech.

Basketbal se rovněž sporadicky začal hrát v ČOS, ale hráči Sokola nebyli zahrnuti mezi registrované členy svazu. Také první větší soutěž, která u nás byla uspořádána a která se uskutečnila v rámci příprav na všesokolský slet, byl přebor ČOS (1927 - 28).

Konec dvacátých let přinesl velký přelom v rozvoji basketbalu na našem území. Sportovní hře otevřely dveře nejen nové tělocvičny YMCA v Praze, ale i další. Vznikla vysokoškolská družstva (Strakovka, Marathon), nová družstva sokolská (např. Sokol pražský, Sokol Dejvice, Sokol Žižkov) i družstva sportovních klubů (např. SK Kladno). V sezóně 1929 - 30 byla již vyspána první oficiální soutěž - mistrovství Prahy, které bylo později změněno na mistrovství Čech a v roce 1933 na mistrovství ČSR. Od té doby se s výjimkou druhé světové války pořádalo každým rokem jako nejvyšší přebornická soutěž ČSR, ČSSR a v důsledku rozdělení Československa v roce 1991 - 92 jako samostatné soutěže ČR a SR.

V roce 1934 došlo k dohodě mezi svazem basketbalu a ČOS, která v daném období registrovala kolem 420 mužů a 330 dorostenců ve více než 50 jednotách. O síle tehdejšího sokolského basketbalu svědčí mimo jiné i skutečnost, že v září 1932 porazilo družstvo ČOS vybraný celek Svazu 32 : 27.

Sjednocením svazového a sokolského basketbalu se vytvořily pevné základy masového rozšíření basketbalu u nás. Tento vývoj byl sice v období druhé světové války poněkud zpomalen, ale po jejím skončení mu už nic nestálo v cestě. První poválečnou etapu rozvoje pak velmi kladně ovlivnilo soupeření se slovenským basketbalem, který se během války realizoval samostatně, a dále nečekané získání titulu mistrů Evropy mužů v roce 1946 v Ženevě. Ve stejném roce byl také založen samostatný Československý basketbalový svaz, jehož prvním předsedou se stal F. M. Marek. /³

4. - Vznik TJ Lokomotiva

Nový život po osvobození roku 1945 byl ve znamení návratu většiny Čechů, kteří odešli z Liberce v roce 1938. Mezi nimi byl i poslední starosta sokolské jednoty, lékař Václav Reiniš, který se zasloužil o obnovu činnosti libereckého Sokola. Ustavující valná hromada se konala již 6. června 1945. Sokolská jednota převzala do správy tělocvičnu v Jablonecké ulici, dnešní TJ Lokomotiva. Pravidelná činnost byla zahájena již v září 1945 cvičením žactva, dorostu i dospělých.

Dr. Reiniš svolal zástupce všech sportovních organizací a z titulu předsedy místního národního tělovýchovného výboru je vyzval k vybudování jednotné tělovýchovné organizace. Výzvy uposlechly a sloučily se tyto organizace : Sokol Liberec I., Dělnická tělocvičná jednota, Jednota čsl. Orla, Cyklistický klub, Boxing klub, Plavecký klub, hokejový oddíl a oddíl stolního tenisu SK Slavie, Lyžařský klub, Kuželkářský klub nemocnice, Kuželkářský klub, Sokol Čsl. státní pojišťovny a Jezdecký klub.

První valná hromada sjednoceného Sokola se konala dne 20. února 1946 v hotelu Česká beseda. Starostou jednoty byl zvolen MUDr. Václav Reiniš, členem výboru byl i mimo jiné Ladislav Hampl st. Časem se však sjednocená tělovýchova začala třístit, až nakonec zůstaly sloučeny Sokol a Dělnická tělocvičná jednota.

Únor 1948 přinesl další obrat. Dne 31. března 1948 rozhodl Ústřední akční výbor Národní fronty o sjednocení veškeré tělesné výchovy a sportu pod hlavičkou Sokola, který byl přebudován na velkou složku Národní fronty. Toho roku se také konal v Praze poslední všesokolský slet, kterého se účastnili i liberečtí sokolové. /4

K pravidelné celostátní základní tělesné výchově přibýly do Sokola i různé jiné sporty, které v něm nikdy pěstovány nebyly. Z toho vyplývaly určité potíže. Měl je vyřešit Státní výbor pro tělesnou výchovu a sport, který byl spolu s národními výbory odpovědný za řízení veškeré tělesné výchovy u nás. Mládež cvičila především ve škole a organizovaly se i sportovní hry mládeže. Dospělí měli cvičit v dobrovolných sportovních organizacích na závodech. Sokol měl být zachován jako tělovýchovná organizace pouze na venkově.

V důsledku této nové organizace se Sokol Liberec dne 1. dubna 1952 změnil na Dobrovolnou sportovní organizaci Lokomotiva Liberec, která se tak stala přímou pokračovatelkou českých tělovýchovných tradic v Liberci.

TJ Lokomotiva měla 16 sportovních odvětví a největším objektem této organizace i nadále zůstala tělocvična v Jablonecké ulici (foto 1).^{/5}

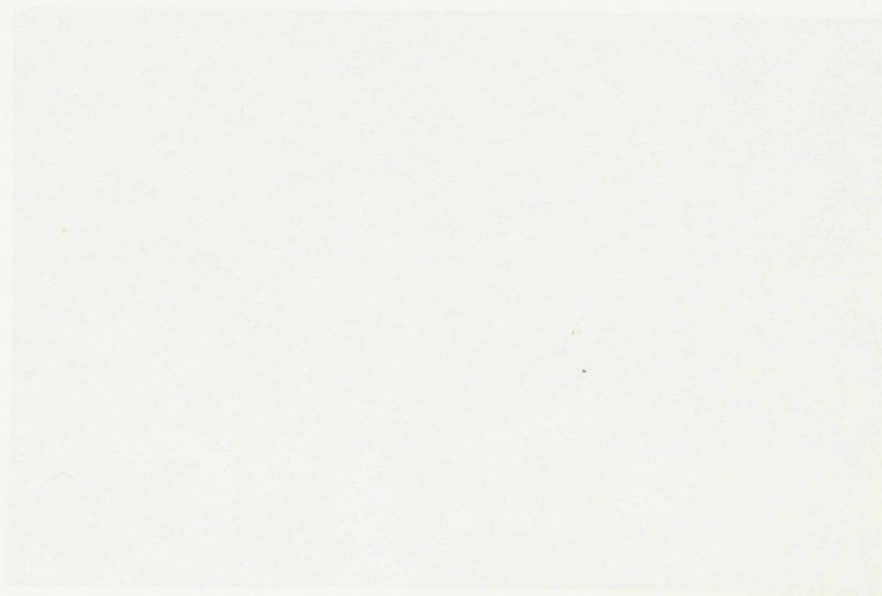
1. Budova TJ Lokomotiva Liberec.

5. LOKOMOTIVA LIBEREC

I přes značnou rozsáhlost činnosti a nedostatek finančních prostředků počet členů a činnost v Lokomotivě nadále rostly a dostavily se i sportovní výsledky. Ženy v košíkové hrály úspěšně první ligu, vysoké výkonnosti dosáhli odbíjenkáři, kuželkáři, šermíři, tenisté, lyžaři, ale i hokejisté a hráči kopané.

TJ Lokomotiva Liberec i nyní pilně pracuje na dalším rozvoji své sportovní činnosti

První fotbalový klub TJ Lokomotiva Liberec vznikl 5. června 1945. Vlna hromadné, jak se tehdy říkalo, výměny schůzky, se konala 30. srpna 1945 a byl za ní zvolen nový výbor. Byli předsedou (mimořádní i zástupci mládežnických her, Ladislav Hanzl a D. Verner. Ladislav Hanzl se pak podílel na založení oddílu košíkové, jehož hlavním organizátorem byl později výborný rozhodčí Josef Bureš a František Šeda. Kolem nich se vytvořila mládežnická a vojskovecká skupina, kteří se buď vrátili z doby předválečné nebo přišli ze slavného pohraničního Liberce a po přestěhování oblékli přestup do Sokola Liberec 1. Tak se vytvořila základní družstva, které k přátelským i k mistrovským utkáním nastupovali v různých sestavách ze složek těchto hráčů: Bauer, Brodský, Číž, Grabmüller, Heřmánek, Hanzl, Komárek, Mudroch, Hybner a Jelínek (foto 3).

2. Sokol Liberec - muž (1946).

5. LOKOMOTIVA LIBEREC I.

5.1 Vznik oddílu košíkové

Tělocvičná jednota Sokol Liberec I. byla po okupaci znovu vzkříšena v roce 1945 a měla první ustavující schůzi již 5. června 1945. Valná hromada, jak se tenkrát říkalo výročním schůzím, se konala 30. srpna 1945 a byl na ní zvolen nový výbor. Byli zároveň jmenováni i zástupci míčových her, Ladislav Hampl a D. Verner. Ladislav Hampl se pak podílel na založení oddílu košíkové, jehož hlavními organizátory byli pozdější význačný rozhodčí Josef Bureš a František Šeda. Kolem nich se vytvořilo jádro hráčů z vnitrozemských klubů, kteří se buď vrátili z doby předválečné nebo přišli osídlivat pohraniční Liberec a po přestěhování ohlásili přestupy do Sokola Liberec I. Tak se utvořilo základní družstvo, které k přátelským i k mistrovským utkáním nastupovalo v různých sestavách za účasti těchto hráčů: Bauer, Brebis, Číla, Grabmüller, Halbich, Hampl, Komárek, Mudroch, Hýbner a Jelínek (foto 2). /6

2. Sokol Liberec - muži (1946).

Jak to vypadalo po stránce organizační? Prvními leadery, zajišťujícími hladký chod oddílu košíkové po organizační stránce byli: předseda oddílu Josef Bureš, místopředseda František Brož, jednatel Čeněk Brebis, náčelník Vladislav Bauer, hospodář Jaromír Číla a pokladník Josef Jelínek.

To byly velice skromné začátky. Zprvu nezbyvalo celému družstvu nic než pouze trénovat a ve výjimečných případech si zahrát přátelský zápas. Důvod byl ten, že v libereckém regionu nebyl žádný soupeř a nemyslí se tím odpovídající úrovni, ale doslova žádný. Hrát se jezdilo až do Nové Paky, Nymburka, Jičína, Kolína. A až mnohem později o něco blíže, do Lomnice nad Popelkou. První mistrovské soutěže byly značně komplikované - sídlo Polabské župy bylo až v Českém Brodě. Tato oblast byla vlivem větších vzdáleností rozdělena na skupinu sever (sem patřil samozřejmě i Liberec) a jih.

Právě pro akutní nedostatek hráčů a hráček oddíl sehrál mnoho propagačních utkání v širším okolí Liberce a získal tak zájemce o první soutěže v blízkosti města. Oddíl se začal pomalu rozrůstat a s přicházejícími úspěchy se dostával do podvědomí liberecké veřejnosti.

V roce 1946 se začíná formovat také družstvo žen, které mělo základ v družstvu házené Sokola Liberec I. Z prvních košíkářek lze jmenovat např. Borskou, Hájkovou, Hamplovou, Gubarjevovou, Kašparovou, Šmejkalovou, Slavíkovou, Ludvigovou, Patrmanovou, Plichtovou, Hýbnerovou, Hradeckou aj. ^{/7}

Největším soupeřem jak mužů, tak i žen, byla v té době družstva Lomnice nad Popelkou.

V sezoně 1947 - 48 bylo poprvé uskutečněno mistrovství v severních Čechách za účasti šesti družstev. Tři mužstva však během mistrovství odstoupila. V této neregulérní soutěži obsadil Sokol Liberec I. druhé místo za Sokolem Nová Paka.

V roce 1948 měl oddíl košíkové už i družstvo dorostenců. V začátcích působili hráči Báča, Kvíčala, Koudelka, Záleský, Pecháček a bratři Ainové. Později se objevují další jména jako Helikar, Čermák, Paulík, Průcha aj.

Krajská sekce košíkové v tomto roce uspořádala v Liberci krajskou cvičitelskou (dnes bychom řekli trenérskou) školu, které se zúčastnilo 48 košíkářů z tehdejšího libereckého kraje. Vedoucími instruktory školy byli prof. Oprchal z Rumburka, Hampl a Bureš z Liberce. Přednášelo se o taktice, technice, ale i úkolech rozhodčích a trenérů. V dalších dvou letech se školy opakovaly pod vedením prof. Františka Malého z Liberce.

V prosinci byl uspořádán "Večer opomíjených sportů", kde byly předvedeny sporty, které měly velice malou návštěvnost a byly pro veřejnost nezajímavé. Hrála se odbíjená, košíková, bicykleball (kolová), cvičil se tělocvik a těžká atletika.

V letech 1948 - 49 se naskytla možnost hrát i mezinárodně. Těžko předpokládat, že by takové mladé mužstvo v mezinárodní konkurenci nějak výjimečně překvapilo, ale byla to skvělá příležitost, jak získat zkušenosti a liberečtí ji jaksepatří využili. Muži Sokola Liberec I. nastoupili v lednu 1948 proti Univerzitě Oxford a byli poraženi 32 : 18. V březnu liberečtí hostili MAFC Budapešť s třemi reprezentanty v družstvu. Výsledek byl nelichotivý - 65 : 22 pro hosty, kdy domácí nestačili především fyzicky. Hned následující rok 1949 tu byli další hosté. V únoru družstvo amerických studentů z Londýna (Latter Day Saints London). Výsledek? Sokol Liberec I. prohrál 54 : 32. Za dva měsíce se hrálo s Belgičany (BBC Hellas Gent), kteří byli mistrem Belgie. Výsledek 57 : 31 pro hosty.^{/8}

Sokol Liberec I Sokolovna v Jablonecké ulici

AMERIČANÉ

mistři Anglie 1948/49

hrají košíkovou v Liberci

v sobotu dne 19. února 1949 ve 20.30 hodin
s košíkaři libereckého Sokola. Družstvo je slo-
ženo z mladých Američanů - misionářů mormon-
ské cirkve, kteří dokončují svá studia v Londýně

Latter-Day Saints London ohlásili
pro svůj zájezd do ČSR tuto sestavu:

Číslo dresu: Křestní jméno a příjmení: Tělesná výška:

3	George T. Choules	6 stop (asi 183 cm)
4	Hugh S. West	5 stop 10 inch. (asi 178 cm)
5	Quinn G. McKay	5 stop 9 inch. (asi 176 cm)
6	Ronald E. Salo	5 stop 10 inch. (asi 178 cm)
7	Richard Hendricks	5 stop 11 inch. (asi 180 cm)
8	Archie J. Haskins	6 stop (asi 183 cm)
9	J. L. Mortensen (kapitán)	6 stop (asi 183 cm)
10	James E. Toon	6 stop (asi 183 cm)
11	L. Ralph Mechan	6 stop 2 inch. (asi 188 cm)
12	Douglas C. Duncan	6 stop 5 inch. (asi 196 cm)

Předzápas:

ženy v 19.30

**Předprodej vstupenek: Sokolská prodejna v Revo-
luční tř. a fa F. Boháč, klobouky, Masarykovo nám.**

Severografia, Liberec

4. Pozvánka na mezinárodní utkání.

Sokol Liberec I. - Sokolovna v Jablonecké ul.

ANGLIČANÉ

z Oxfordské university

hrají košíkovou v Liberci

V úterý dne 6. ledna 1948 ve 20 hodin utkání s košíkáři libereckého Sokola. Za mužstvo university hrají profesionálové z Ameriky a Kanady:

JOHN DAVIS

kapitán družstva, Kanadčan, hrál v letech 38-40 v družstvu University British Columbia, v té době mistr Kanady

GEORGE REBH

Američan, kapitán basketbalového družstva námořnictva USA v letech 40-45

JOE JORDAN

hrál v družstvu Idaho State University v letech 40-43, potom v družstvu americké armády až do roku 46

BOB REPAS

hrál v družstvu University Chicago v letech 40-46

KEITH HENDRICK

hrál v seniorském teamu University Toronto v letech 44-47

CHUCK MERDINGER

hrál za Marquette Univ. Chicago Illinois v letech 44-47

CHUCK JEPSON

hrál v družstvu Washington D. C. College v letech 39-46

BERNIE ROGERS

hrál v družstvu Kansas State University v letech 39-42, dále v družstvu U. S. Navy (námořnictva) v letech 42-47

BRUCE FISHER

hrál v seniorském družstvu brit. Kolumbie v letech 39-42, pak v družstvu kanadského král. letectva v letech 42-46

Předzápas v 19 hod.

odbíjená: Vybraná VI. podn. tělovýchovy - Sokol Liberec I.

Přátelský taneční večírek s hosty

je v pondělí dne 5. ledna 1948 ve 20 hodin ve Zlatém lvu

Psal se rok 1950, když právě Liberec byl pověřen ústředním výborem v Praze uspořádat turnaj 4 měst za účelem zvýšení výkonnosti našich reprezentantů. Vybraná družstva Prahy, Brna, Bratislavy a Kolína zde soupeřila o prvenství. Nejlepší hráči byli zařazeni do národního družstva na ME v Leningradě. Organizace a uspořádání byli výborné a liberecký oddíl dostal z ústředí v Praze pochvalu za vzorné uspořádání.

Dále se konalo také mistrovství republiky dorostenců a výcvikový tábor čs. reprezentantek.

5. 2. - 50. léta

Na počátku 50. let se zvýšil zájem oddílů o soutěže, které byly tentokrát organizovány již podle směrnic IX. sjezdu ČOS. Organizace se zlepšila ustanovením okresních sekcí košíkové. Byly uspořádány okresní přebory, kterých se zúčastnilo 27 družstev mužů, 14 družstev žen, 29 družstev dorostenců a 16 družstev dorostenek, což představuje téměř 700 aktivních hráčů a hráček. Vítězové jednotlivých okresů postoupili do krajského přeboru a zde se utkali o titul přeborníka. V soutěži mužů zvítězil Sokol Liberec I., v soutěži žen S. Technolen Lomnice nad Popelkou, z dorostenců S. Kolora Liberec a z dorostenek S. Liberec I.

V libereckém kraji byly uspořádány i další významné soutěže, a to I. kolo mistrovství ČSR v košíkové mužů a dorostenek v Liberci a žen v Lomnici nad Popelkou. Bojovalo se se střídavým úspěchem, neboť muži a dorostenci byli vyřazeni, ženy a dorostenky postoupily do II. kola v Praze a Havlíčkově Brodě, kde skončily na čtvrtých místech.

Oddíly se snažily vychovávat si i své vlastní cvičitele, a proto začátkem října 1951 uspořádala sekce košíkové KVS týdenní školu pro cvičitele za účasti 55 frekventantů. Zástupci kraje se též zúčastnili školy pro krajské instruktory v Praze a stejně tak semináře pro vedoucí družstev žen.

Oddíl žil nejen sportem a hrou, ale všichni členové se také plně zapojili do brigádnické činnosti. Byla to například výstavba letního basketbalového hřiště. Od dubna 1952 do července 1953 se na něm odpracovalo 3 500 brigádnických hodin. Postavilo se antukové hřiště, vybudovalo se večerní osvětlení, železobetonové konstrukce košů a

krásná dřevěná tribuna. Akce se prováděla z prostředků města za vedení a projekčního zpracování Ladislava Hampla. Jedno z nejkrásnějších letních hřišť pak bylo otevřeno velkým turnajem mužů a žen 13. července 1953.^{/9}

Rok 1952 byl velice bohatý na činnost. V létě se zúčastnila družstva mužů a žen libereckého oddílu tradičního turnaje filmového festivalu v Karlových Varech, kde startovalo 25 družstev mužů a 20 družstev žen. Je to turnaj, který se každý rok opakuje a účastní se ho všechna družstva I. a II. ligy. Hrál se na šesti hřištích (na betonové ploše zimního stadionu a na antuce dalších hřišť v parku) a to po celé dva dny od rána do půlnoci při umělém osvětlení. Byla to velká zkušenost, zahrát si s celky hrajícími I. ligu.

V tomto roce byl uspořádán také společný zájezd mužů a žen na Slovensko, kde hráli postupně ve Svitě, Humenném, Košicích a Trenčanské Teplé.

V roce 1952 navštívily Liberec košíkářky Moskvy (foto 5), které se utkaly s vybraným družstvem kraje Liberec.

5. Hráčky z Moskvy a Liberce před libereckou radnicí (1952).

Ve vybraném družstvu bylo 5 hráček z Lomnice nad Popelkou a 5 hráček z Liberce (Ducháčová, Křížová, Věra Kvíčalová, Hamplová, Plichtová). Bylo to jedno z prvních mezinárodních utkání libereckých žen.

Právě v této době asi začalo nejúspěšnější období ženského basketbalu v Liberci vůbec. Právě díky dobrému vedení a podmínkám, které Sokol Liberec I. vytvářel, mohly ženy dosahovat tak dobrých výsledků. Také turnaje, pořádané mimo region a návštěvy zahraničních celků velice napomohly formování družstva žen. Takto nabitě zkušenosti pak dokázaly v následujících letech ženy Sokola Liberec I. dokonale zúročit.

Roku 1953 byl uspořádán opět zájezd na Slovensko, kde se muži zúčastnili v Košicích přeboru republiky DSO Lokomotiv a ženy pak následně stejného přeboru v Bratislavě. Ženy byly úspěšnější a staly se přebornicemi republiky.

V letech 1954 - 1955 hrálo družstvo žen již v celostátní soutěži, tj. na úrovni dnešní národní ligy. Vyhrálo sice soutěž bez porážky. Ale následný turnaj, který byl klíčem k postupu do I. ligy, hraný v Jablonci nad Nisou, se libereckým ženám nevydařil a tak byly nuceny hrát další rok opět v nižší soutěži. Toto družstvo však bylo velice silné a i neúspěch na jabloneckém turnaji dodal větší motivaci a chuť po vysněném cíli - postupu do I. ligy.

V dalším roce byla snaha žen korunována úspěchem. Ženy opět vyhrály celostátní soutěž bez porážky a kvalifikovaly se přímo do I. ligy!!! To byl březen roku 1956 a o tento krásný výsledek se zasloužily: Ducháčová, Hamplová, Klazarová, Kvíčalová Věra a Iva, Miřátská, Mrázová, Paulátová, Pecinová, Šlejharová a Holáková za vedení trenéra Ladislava Hampla (foto 6).^{/10}

V novém neznámém prostředí I. ligy si ženy nevěděly tak úplně rady a ani trenérům nebylo zpočátku vše docela jasné.

6. Celostátní soutěž. Následoval postup do 1. ligy (1955-56).

Prvý ročník se ženy v I. lize pouze zachraňovaly a skončily na 10. místě ze 12 účastníků, takže nesestoupily. Netrvalo však dlouho a celek se dokonale aklimatizoval. V dalších ročnících po doplnění družstva novými posilami se vyšplhaly až na 6. místo prvoligové tabulky (foto 7, 8). Nutno poznamenat, že při zápasech žen byla tělocvična pravidelně přeplněna a často i policejně uzavřena již dlouho před zahájením zápasu. Počet diváků se pohyboval neustále okolo tisíce.

V roce 1957 do Liberce přestoupily ze Slovanu Orbis reprezentantky ČSR Zdena Kočandrllová a Mudr. Miloslava Stocková. Velkou posilou byla i Sylva Richterová.

V roce 1959 se však zranila nejlepší liberecká střelkyně Z. Kočandrllová a byla tak vyřazena na celý zbytek sezony. Později lékaři nedoporučili návrat pod bezedné koše a tato hráčka už se nevrátila do družstva žen.

7. Prvomájový průvod na Husově třídě (1959).

8. I. liga žen (1960).

Samozřejmě, že i Liberec, jako většina měst, která nebyla v centru dění, se potýkal s problémy týkajícími se odchodu nejlepších hráčů a hráček do většinou silnějších celků, kde je čekala lepší perspektiva.

Po odchodu Richterové, která po přestupu do Sparty Praha byla později oporou i reprezentačního celku ČSSR a vyřazení Kočandrlové pro zranění se dostavily zlé časy, kdy nebylo možno družstvo doplnit z místních zdrojů tak, aby mělo dostatečnou úroveň. V roce 1961, po pětileté účasti v I. lize, následoval sestup do celostátní soutěže a zde družstvo pokračovalo i další roky.

Je třeba ještě připomenout, že v roce 1956 přivítali naši muži odborářské družstvo mužů TUL Helsinky a sehráli s nimi přátelské utkání v Liberci.

Ve stejném roce se zúčastnilo naše družstvo mužů a žen mezinárodního turnaje ve Wróclawi v Polsku. Dále na pozvání Lokomotivy Drážďany jeli muži na zájezd do Drážďan a Lipska v NDR a v březnu 1958 hostily ženy odborářské družstvo FSGT Francie (Francouzská dělnická sportovní a gymnastická organizace). Liberecké ženy vyhrály 49 : 42. /¹¹

5. 3. - 1960 - 1965

Mužský basketbal se pohyboval ve stínu celku žen, které hrály I. ligu a umísťovaly se pravidelně v první polovině tabulky. Přesto družstvo pod vedením trenéra Gustava Hýbnera startovalo ve II. lize a vedlo si také úspěšně. Bylo nejlepší v kraji a tím pádem se pohybovalo také v první polovině tabulky. Na postup do nejvyšší soutěže to však nestačilo.

Tehdejší kolektiv měl ale výhodu v tom, že v kategorii dorostu dozrávali mladí, velmi dobří hráči, kteří patřili mezi nejlepší v republice a bojovali s pražskými celky o nejvyšší dorostenecké mety.

K zásadnímu zlomu došlo v sezoně 1962 - 1963, kdy se začali silně prosazovat v družstvu mužů dorostenci. V následujícím ročníku po letním soustředění (které bylo novinkou v přípravě) byl hned zahájen souboj o čelo druholigové tabulky. Po prvních třech kolech začal celek vést místo trenéra Gustava Hýbnera jeden z mladíků - František Maňhal a hráči bojovali celou sezónu o čelo ligové tabulky spolu s celky Sj Vyšehrad, Sj Praha a Ji Domažlice.

Družstvo také tvořilo základ krajského výběru pro celostátní kolo I. čs. sportovních her v Č. Budějovicích a bylo pouze doplněno Hrašem z VŠ Liberec a čtyřmi hráči z ostatních oddílů v kraji. Na těchto sportovních hrách se tento výběr umístil na 3. místě ve skupině a do finále her nepostoupil.

V druholigové soutěži nebylo jasno do posledního kola, kdy se počet kandidátů na prvenství zúžil na dva celky - Sj Vyšehrad a Lokomotivu Liberec. Oba měly stejně porážek (5), ale vzájemné zápasy hovořily pro Liberec. V závěrečném dvoukole hrál

Liberec s celky spodní poloviny tabulky - Spartou "B" a VŠ Praha "B" v Praze, Vyšehrad pak na hřišti čtvrtého celku tabulky Domažlic a v předposlední Plzni. Zdálo se, že již sobotní zápasy rozhodly o postupu. Liberec podlehl Spartě 88 : 94 a Vyšehrad dokázal zvítězit rozdílem 3 bodů v Domažlicích.

V neděli pak Liberec porazil VŠ Prahu "B" 76 : 68. Dál se o výsledky v Liberci nikdo nezajímal, neboť nebyl předpoklad, že by Vyšehrad mohl v Plzni podlehnout.

A tak až v polovině následujícího týdne zavládla v Liberci ohromná radost, neboť neskutečné se stalo skutkem a Vyšehrad v Plzni opravdu prohrál. Družstvo mužů z Liberce se poprvé probojovalo do nejvyšší soutěže basketbalistů v republice. Byl to rok 1964.

Trenérem družstva se stal Ladislav Hampl, který vedl i celou přípravu na nejvyšší soutěž. Družstvo hrálo v sestavě: Klazar, Roubíček, Mejsnar, Maňhal, Valenta, Smékal, Sasín, Brokl, Chyba, Urbášek, Kvíčala, Kavka a Homolka.

Nebylo to však tak jednoduché, jak se zdálo. Soupeři byli dobří a především zkušenější (foto 9, 10). Výsledky na hřišti při nesmírné snaze všech hráčů nebyly lichotivé. Ukázalo se, že libereckému družstvu chybí zejména podkošovní hráči. Jediný Smékal (byl rovněž z širší reprezentace) na vše nestačil. Přesto, že družstvo sehrálo řadu vyrovnaných a výborných střetnutí, bylo v polovině soutěže na posledním místě pouze se dvěma výhrami nad Duklou Olomouc a Sp. I. brněnská.

Ani druhá polovina soutěže nepřinesla žádný zvrat ve výkonnosti. Liberecký celek několikrát nešťastně podlehl v domácím prostředí a tak se musel po ročním působení s I. ligou rozloučit.

9. I. liga mužů (1964). Zápas s Orbisem Praha - oddechový čas.

10. I. liga (1964). Zápas s Orbisem Praha.

Celek se rozpadl. Smékal odešel do Ostravy, kde po půl roce nešťastně zemřel, Chyba a Kvíčala odešli na vojnu, starší hráči Valenta, Roubíček a Klazar skončili se závodní činností, Sasín (po vystudování VŠST) se odstěhoval na Moravu.

Družstvo v sezóně 1965 - 1966 ještě poměrně úspěšně hrálo ve II. lize (skončilo na 5. místě), ale v následujícím roce sestoupilo až do krajského přeboru. Mezitím v kraji vyrostly nové silné kolektivy a liberecký mužský basketbal přestal být baštou Severních Čech. A na tuto úroveň se pak již nikdy nedostal. /12

Družstva oddílu košíkové sehrála mnoho přátelských a mistrovských utkání, zúčastnila se mnoha turnajů a uspořádala vlastní turnaje O putovní štít města Liberce nebo o Velkou cenu Liberce.

Na velmi dobré úrovni byla výchova vlastního dorostu. Až do reprezentačního dresu tu dorostla pozdější hráčka pražské Sparty Jarošová - Doušová, Zoubková, Richterová, z mužů Tomášek a Smékal.

Z těch, kteří se na úspěších oddílu pod Ještědem podíleli, jmenujme alespoň Hampla, Hýbnera, Čílu, prof. Malého, Schováňka (rozhodčí), Chybu a další. Snad se jim znovu podaří dostat liberecký basketbal na úroveň odpovídající výtečné tradici. /13

11. Losování Sazky (1965) - muži.

SAZKA

PODNIK PRO ORGANIZOVÁNÍ SPORTOVNÍCH SÁZEK

TELEFON 224 951-6

PRAHA 1-NOVÉ MĚSTO — NEKÁZANKA 3

Tělovýchovné jednotě
Lokomotiva Liberec

Jablonecká 21
Liberec I

Došlo dne	Čj.	Vyř. dne
	143/65	

VAŠE ZPRÁVA — ZNAČKA:

ZE DNE:

NAŠE ZNAČKA:

PRAHA

4.2.1965

A-779/65-Ba/V

9.2.1965

VĚC:

Vážení soudruzi!

Na základě Vašeho potvrzení ze dne .4.2.1965 . . . . .
bylo utkání

Lokomotiva Liberec

Spartak I. brněnská

košíková - muži

zařazeno do úředního pořadu .....⁸..... týdne Sazky (dne .20.2.1965
v 18,00 hodin
.....)

Dáváme Vám toto na vědomí a žádáme Vás, abyste učinili vše,
aby Vámi potvrzený termín byl dodržen a zajištěna regularnost
průběhu utkání. Žádáme Vás, abyste umožnili vstup na utkání zástupcům
orgánů spojů, kteří se u Vás budou-případně hlásit.

Děkujeme Vám za spolupráci a jsme s pozdravem

M í r u   z d a r !

tajemník sportovní komise

VYŘIZUJE: Bartošová
12
LINKA:

Došlo dne	11. II. 1973
Čj.	143/65 Pm.
Vyř. dne	11. II. 1973

6. TJ SLAVIA VŠST LIBEREC

6. 1. - Vznik oddílu košíkové

Současně se založením vysoké školy v Liberci roku 1953 začala rozvíjet svou činnost i tělovýchovná jednota Slavia, která vznikla za spolupráce Jaroslava Tyšla, vedoucího katedry tělesné výchovy. Z 259 posluchačů I. ročníku se do jednoty přihlásilo 80 studentů (30 %), kteří byli sdruženi v 5 oddílech: lyžování, odbíjená, košíková, kopaná a lední hokej. Původní počet členů se už v roce 1963 zvýšil na 232.

Prvním předsedou jednoty byl posluchač Josef Zedník. Do roku 1962 se v této funkci vystříдалo 6 předsedů. V dalších funkčních obdobích působil mimo jiné i Emil Pučelík (1962 - 65 a 1969 - 73). /14

Bylo tu mnoho negativních znaků vysokoškolského sportu - fluktuace studentů, zkoušková období, praxe, kurzy... Přesto oddíl košíkářů patřil mezi ty, kteří dosáhli nejvýraznějších sportovních úspěchů.

Hlavní cíle, které si TJ Slavia kladla od začátku své činnosti, byly: umožnit studentům a zaměstnancům vyplňovat volný čas tělovýchovou a sportem, podílet se na výchově studentů a dobře reprezentovat vysokou školu.

Ale nyní se vraťme do roku 1953, kdy se hráči Adamcové Jan a Jaroslav, Polauf, Kunz, Červený, Krátký, Pevný, Kučera, Lanta, Hlavička a Brandejský rozhodli, že budou hrát košíkovou (foto 12). Každým rokem potom přicházeli a odcházeli noví hráči (foto 13) a přestože se trénovalo a hrálo v malé a nízké tělocvičně, často také v neregulérních podmínkách, v krajských tabulkách dosahovali stále lepších výsledků.

12. Zápas s Lokomotivou Liberec (1953).

13. Turnaj o Štít města Liberce (1955) - „A“ družstvo.

A když v roce 1958 odcházela první hráčská generace s inženýrským diplomem, nesla si s sebou i přebornický odznak v košíkové kraje Liberec (foto 14).

14. Přeborníci kraje (1957).

V roce 1959 převzal družstvo nový trenér Josef Hraše po Emilu Pučelíkovi. Začínal již s třetí hráčskou směnou a zde se otvírala nová úspěšná éra košíkové ve Slávii VŠ. Družstvo "A" sice stále hrálo krajský přebor, ale ten byl vlastně na úrovni bývalé divize. V roce 1961 získali hráči 2. místo v soutěži a byli tak čtvrtí nejlepší v Severočeském kraji.

Soutěž hrálo i družstvo "B", které bylo nezbytnou zásobárnou pro družstvo "A". Existovalo proto, aby hráči nižší výkonnosti měli možnost trénovat, hrát co nejvíce v pravidelné soutěži a tak neustále zvyšovat svou výkonnost. Asi polovinu tvořili hráči I. ročníku.

Údaje by nebyly úplné, kdybychom se nezminili také o družstvu žen, které vzniklo zároveň s družstvem mužů. První organizátorkou, vedoucí a duší tohoto družstva byla Kamila Gschillová. Ženy sice nedosahovaly takových úspěchů jako muži, většinou soutěž ani nedohrály, ale za zmínku stojí alespoň 2. místo v roce 1956 v krajském přeboru (sestava: Halíková, Fechtnerová, Ždárská, Kopecká, Bittnerová, Plachá, Gazdová, Jančová - foto 15). /¹⁵

15. VŠS Liberec - ženy (1957).

Oddíl košíkové byl druhým největším v TJ Slavie. Dokazuje to například školní rok 1960 - 61, kdy se meziročníkového turnaje zúčastnilo 44 studentských družstev. V dresech Slavie se vystřídalo na sta hráčů. Mnozí z nich působili i jako rozhodčí (Krátký, Hrdý) a trenéři (Sopouch, Tomka). Reprezentanti ČSR Tomášek a Setnička začínali hrát košíkovou také v dresech Slavie. /¹⁶

Přehled o počtu družstev a umístění v mistrovských soutěžích / 17

1954	1 družstvo mužů	kraj. soutěž	5. místo
	1 družstvo žen	kraj. přebor	nedohráno
1955	2 družstva mužů	kraj. soutěž	3. a 4. místo
1956	3 družstva mužů	kraj. přebor	3. místo
		kraj. soutěž	1. a 2. místo
	1 družstvo žen	kraj. přebor	2. místo
1957	3 družstva mužů	kraj. přebor	1. místo
		kraj. soutěž	1. a 2. místo
	1 družstvo žen	kraj. přebor	5. místo
1958	1 družstvo mužů	kraj. přebor	3. místo
1959	1 družstvo mužů	kraj. přebor	7. místo
1960	1 družstvo mužů	kraj. přebor	1. místo
1961	2 družstva mužů	kraj. přebor	2. místo
		kraj. soutěž	4. místo
	2 družstva dorců		
1962	2 družstva mužů	kraj. přebor	2. místo
		kraj. soutěž	4. místo
	2 družstva dorců		
1963	2 družstva mužů	kraj. přebor	5. místo
		kraj. soutěž	6. místo

1 družstvo ml. dorostu

kraj. finále

3. místo

1 družstvo žáků

ve skupině

3. místo

Přes veškeré potíže a těžkosti odevzdala jednota kus dobré a poctivé práce. Dala možnost sportovního vyžití stovkám studentů. Ve sportovních kolektivech vznikaly nové přátelské vztahy, vytvářely se nové morální hodnoty, vychutnávala se radost z vítězství, poznávala se hořkost porážek, vznikaly nové plány, naděje i zklamání, vznikalo uspokojení z úspěšné práce pro sebe i kolektiv.

Mnoho studentů, kteří začali v jednotě prvně aktivně sportovat, odcházelo po 5 letech nejen s inženýrským diplomem, ale i s průkazkou rozhodčích a trenérů a mnozí dokonce i s I. výkonnostní třídou svého sportu.

Družstva i jednotlivci TJ Slavie VŠ se stali několikrát přeborníky kraje a úspěšně reprezentovali jednotu na celostátních přeborech.

6. 2. - Přebory VŠ - 1960

Pro rok 1959 - 60 byly vypsaný celostátní sportovní přebory vysokých škol v těchto sportech: v lehké atletice, v odbíjené, v kopané, v košíkové, v plavání a ve vodním pólu, v lyžování a v tenisu. Kromě toho uspořádaly jednotlivé vysoké školy podle svých technických možností soutěže v různých jiných sportech - v judu, v ledním hokeji, ve sportovní a v umělecké gymnastice, ve stolním tenisu, v házené, v kanoistice apod.

Přebory vypsalo a řídilo MŠK prostřednictvím svých sportovních a technických komisí. Organizací a provedením byly pověřovány jednotlivé vysoké školy a jejich katedry tělesné výchovy.

Účastníky přeborů byli řádně studující vysokých škol, vykazující řádný studijní prospěch, bez ohledu na to, zda jsou nebo nejsou registrovanými hráči jiných oddílů. Podmínkou účasti ve finálových soutěžích byla účast v předcházejících kolech přeborů. /18

*Tabulka č.1
přehled počtu účastníků přeborů 1960*

1960	Celkem	Lehká atletika	Košíková	Odbíjená	Kopaná	Plavání	Lyžování	Tenis	Jiné sporty
Celkem	20425	2067	3598	3329	2624	1884	4763	522	1638
Čechy	8726	1006	1449	1270	961	859	1844	271	1066
Morava	6885	347	1082	1166	831	851	2298	146	164
Slovensko	4814	714	1067	893	832	174	621	105	408

V organizační struktuře IV. ročníku přeborů VŠ v roce 1959 - 60 v košíkové došlo k několika změnám. Především v termínech soutěže. Podobně jako i u jiných sportů, byly zápasy oblastních kol sehrány již na podzim 1959 před zahájením basketbalových soutěží ČSTV. Finále pak bylo uskutečněno v době od 8. - 10. 3. 1960 v Liberci. Záštitu nad přebory převzal rektor VŠS Liberec, prof. dr. ing. Josef Kožoušek. Nižší kola soutěže na jednotlivých vysokých školách probíhala po celý školní rok, bez ohledu na event. postupující družstvo té které VŠ. Z dalších změn se osvědčila účast družstva pořadající VŠ jako 5. finalisty přeborů. /19

Liberecké družstvo bylo složeno z hráčů dvou jednot - Lokomotivy a Slavie Liberec. Byli vybráni: Zikán J., Horyna J., Kukučka J., Sopouch A., Klusal S., Hampl P. aj.

Úpravy měly mnoho výhod. O přebory se projevil větší zájem mezi studenty, kteří hráli za družstva ve vyšších soutěžích ČSTV, protože jim poskytly dobrou příležitost k rozehrání v řadě hodnotných zápasů před zahájením I. a II. ligy. Rovněž finále bylo hráno v plné basketbalové sezoně, což se projeвило i ve zvýšeném zájmu sportovní veřejnosti.

Konečné pořadí družstev:

MUŽI

1. VUT Brno
2. SVŠT Bratislava
3. ČVUT Praha
4. VŠCHT Praha
5. VŠS Liberec

ŽENY

1. UK Bratislava
2. KU Praha
3. VŠE Praha
4. U Brno

Po sportovní stránce bylo možno IV. ročník přeborů hodnotit jako soutěž s vysokou úrovní. V porovnání s předcházejícími ročníky byla znatelná stoupající úroveň ženské soutěže, kdežto u mužů trvala spíše určitá výkonnostní stagnace. /20

Závěr

Liberec vždy byl a je dodnes označován jako město sportu. Je zde zastoupena řada sportovních odvětví s dlouhou tradicí a úkolem mé práce bylo zmapovat bohatou historii jednoho z nich, a to basketbalu.

Zpočátku se zdálo, že nashromáždit dostatečné množství materiálů k vypracování této práce bude úkol, který nebude v lidských silách splnit, a to hned z několika důvodů. Prvním důvodem byl už poněkud vyšší věk pamětníků, nehledě na to, že většina z nich už není mezi živými. Další těžký oříšek tkvěl v tom, že veškerých písemných materiálů, především pak právě z úplného počátku existence klubů, je opravdu do dnešních dnů zachováno poskrovnu a ani v největších knihovnách a archivech se mnoho materiálů nezachovalo. Bylo třeba čerpat především ze soukromých sbírek, které však nebyly úplné. Většinou obsahovaly pouze výstřižky z novin, kde se psalo o nejvýznamnějších zápasech, a fotografie, často bez popisu, o jakou událost se vlastně jedná. Má práce se odbyvala především v terénu, kde jsem dělala rozhovory s pamětníky a doplňovala tak bílá místa bohaté historie basketbalu. Musela jsem vybrat pouze ta sdělení, která se hodila do mé práce, vše protřídit, ale také prodiskutovat s ostatními pamětníky, porovnat vše s jejich vlastními zážitky.

Nakonec však, a to především díky zbylým pamětníkům, většinou velice ochotným se o své zážitky podělit, si myslím, že tato práce vcelku globálně a přesně popisuje dané období, dobu, na kterou si někteří z nás nemohou ani pamatovat. To však neznamená, že bychom si neměli toto období připomínat, ba naopak, byla to éra průkopnictví a nadšeného elánu a všichni, jichž se tato práce týká, si zaslouží náš upřímný obdiv a dík.

Dějiny této hry se u nás začaly psát na přelomu 19. a 20. století, na Liberecku však pevně zapustila kořeny až v roce 1945. V tomto období začíná éra jednoho z nejúspěšnějších klubů - TJ Lokomotiva Liberec, zpočátku známého pod názvem Sokol Liberec I. Tento byl založen 6. června 1945, když pak 31. března 1948 byl přebudován, dle rozhodnutí Ústředního akčního výboru Národní fronty, právě na jednu ze složek Národní fronty. V tomto roce byl také uspořádán poslední všesokolský slet, konající se v Praze, samozřejmě za účasti libereckých Sokolů.

Dne 1. dubna 1952 se Sokol Liberec I. změnil v Dobrovolnou sportovní organizaci Lokomotiva Liberec s největším objektem tělocvičnou v Jablonecké ulici. Na počátku svého působení sehrálo družstvo několik přátelských utkání se zahraničními kluby, avšak s nevalným úspěchem. Byla to však cenná zkušenost, která měla jistě nemalou zásluhu na pozdějších úspěších. Na počátku 50. let začal zjevně růst zájem o tento sport a to se odrazilo i na počtu účastníků okresních přeborů v roce 1951, kde se účastnilo téměř 700 aktivních hráčů a hráček. Tato éra byla však spíše budovatelská, bez nějakých blýskavých výkonů. Zlom nastal v roce 1956, kdy družstvo žen dosáhlo bezesporu největšího úspěchu v dějinách libereckého basketbalu a postoupilo do I. ligy, kde setrvalo dalších nádherných 5 let. Muži v této době svým spoluhráčkám z oddílu pouze stínovali.

V roce 1964 se karta obrátila a tým mužů postoupil do první ligy, zatímco družstvo žen, potýkající se s nedostatkem hráček, bojovalo v lize druhé. Mužům však jejich výkony dlouho nevydržely a tak následujícího roku opět sestoupili do II. ligy. Po odchodu klíčových hráčů družstvo po roce opět sestoupilo, a to do krajského přeboru. Zatímco ženy TJ Lokomotivy Liberec ještě v současné době podávají kvalitní výkony a bojují o postup do I. ligy, muži už nikdy svůj úspěch z roku 1964 nezopakovali.

Druhým významným oddílem, podílejícím se na celkovém obrazu basketbalu v libereckém regionu, ale i v celém státě, byla TJ Slavia VŠST Liberec, založena současně s vysokou školou v roce 1953. Zpočátku bylo hlavním cílem tohoto klubu vyplnění volného času studentů, ale po výborných výkonech se i tento klub nesmazatelně vryl do historie basketbalu u nás. Celkem dvakrát získala TJ Slavia titul "Vzorná jednota". V roce 1961 získali muži 1. místo v krajském přeboru a skončili tak celkově čtvrtí v Severočeském kraji. Také ženy dosahovaly slušných výsledků a 2. místo v krajském přeboru v roce 1956 stojí jistě za zmínku.

Třetím z významných oddílů té doby byla Lokomotiva Liberec III. Bohužel, díky již dříve popsaným problémům, se mi nepodařilo nashromáždit dostatečné množství materiálů a tak mi nezbyvá, než se o tomto klubu pouze zmínit. Podle slov jednoho z pamětníků byl založen na počátku 50. let a jeho činnost byla velmi bohatá. Například v roce 1959 zde byla družstva mužů A i B, žen, dorostenců i dorostenek. Jednota působila v tělocvičně na Jeřábu Liberec III. Přikládám pouze rozlosování turnaje O novoroční cenu, který se konal v lednu 1960 jako důkaz bohaté činnosti tohoto oddílu. Více materiálů ani svědectví z té doby se, bohužel, nedochovalo.

Věřím, že tato publikace bude pro čtenáře, kteří nepamatují začátky basketbalu na Liberecku, doplněním vědomostí a pro zasvěcené příjemnou vzpomínkou.

16. Rozlosování turnaje (1960).

Rozlosování turnaje "O NOVOROČNÍ CENU" do skupin dle přihlášek.

Skupina I.	Lokomotiva Liberec I A 3	Skupina II.	Lok. Liberec III A
	Jiskra Jablonec		Slovan Varnsdorf
	Slovan Jilemnice		Lok. Liberec III B
	J.Dolní Poustevna		Dukla Liberec
	Skupina III.	Slavia VŠ 2	
		Lok.Liberec i B	
		Spartak Česká Lípa	
		S.Ruprechtice	

Sobota 9.ledna 1960.

14.30	Lok.Lib.III A	- Dukla Lib.	rozhodčí Slavia VŠ - Ruprechtice
15.10	Slavia VŠ	- Ruprechtice	Lok.III - Dukla
15.50	Lok.Lib.I A	- Dolní Poustevna	Sp.Č.L. - Lok III
16.30	Lok.Lib.I B	- Sp.Česká Lípa	D.Poustevna Dukla
17.10	Varnsdorf	- Lok.Lib.III B	Jilemnice - Liberec I B
17.50	Lok.Lib.I A	- Sn.Jilemnice	Varnsdorf - Jablonec
18.30	Jablonec	- D.Poustevna	Slavia VŠ - Ruprechtice
19.10	Lok.Lib.III A	- Lok.Lib.III B	Varnsdorf - Jablonec
19.50	Varnsdorf	- Dukla Liberec	Poustevna - Jilemnice
20.30	Lok.Lib.I B	- Ruprechtice	Varnsdorf - Lok.III
21.10	Slavia VŠ	- Sp.Česká Lípa	Jablonec - Lok.I A
21.50	Lok.Lib.I A	- Jablonec	Sp.Č Lípa - Slavia VŠ

Neděle 10.ledna 1960.

08.00	Lok.Lib.III A	- Varnsdorf	Slavia VŠ - Lok.I B
08.40	Slavia VŠ	- Lok.Lib.I B	Varnsdorf - Lok.III A
09.20	Jablonec	- Jilemnice	Sp.Česká Lípa Ruprechtice
10.00	Sp.Česká Lípa	- Ruprechtice	Slavia VŠ - Lok.I B
10.40	Lok.III B	- Dukla Liberec	Jilemnice - Poustevna
11.20	Jilemnice	- Poustevna	Jablonec - Lok.III

Finálová skupina :

12.00	1 - 3	
12.40	2 - 1	Rozhodčí určí před zápasem vrchní rozhodčí.
13.20	2 - 3	

14.00 Společný nástup ,vyhlášení vítězů,předání cen všem zúčastněným mužstům

Do finále postupují z každé skupiny první družstvo.

Žádáme družstva ,aby přesně dodržovala časový program,aby nebyl narušen pořádkový chod turnaje.Nenastoupí-li mužstvo do 5 min.,bude zápas skrečován .
Nedostaví-li se určený rozhodčí,bude příslušné družstvo potrestáno ztrátou 1 bodu.

Družstva ,která o to požádala jsou ubytována v hotelu " Česká Beseda".

Zápasy se hrají 2x 15 min. hrubého času mimo oddechové časy.Hrající družstvo má nárok na jeden oddech. čas v každém poločase. Přestávka mezi poločasy minuty.

Lokomotiva Liberec III oddíl košíkové.

Seznam citovaných pramenů a literatury

- 1) Velenský, M. - Velenský, E.: Sport report, III., 1994, 11 - 12, str. 152
- 2) tamtéž, str. 153
- 3) tamtéž
- 4) Kejval, J.: Sto let české tělových. organizace v Liberci. TJ Liberec 1986, str. 19
- 5) tamtéž, str. 20
- 6) Výroční zpráva z 2. 11. 1985 - Ladislav Hampl, str. 1
- 7) tamtéž, str. 2
- 8) Zpráva z oslav 50. výročí založení oddílu košíkové (1995) - G. Hýbner
- 9) Výroční zpráva..., str. 4
- 10) tamtéž, str. 5
- 11) tamtéž, str. 7
- 12) Ústní sdělení pana Z. Chyby
- 13) Výroční zpráva..., str. 10
- 14) 50 let vysokoškolského sportu. Vydal Československý vysokoškolský sportovní svaz. Praha 1974.
- 15) Strojař - březen 1960. Vydal VŠV - ČSM (zpravodaj vysokoškolské organizace ČSM), str. 2
- 16) Soukromá sbírka pana E. Pučelíka
- 17) Strojař..., str. 2 - 3
- 18) Tráva, L.: Přebory vysokých škol 1960. Praha, SPN 1961, str. 5
- 19) tamtéž, str. 6
- 20) tamtéž, str. 7

Soupis použité literatury a pramenů

LITERATURA A PRAMENY

HOLUBEC, Z.: Publikace k 25. výročí založení VŠST v Liberci. Liberec 1978.

KEJVAL, J.: Sto let české tělovýchovné organizace v Liberci. TJ Liberec 1986.

Strojař - březen 1960. Vydal VŠV - ČSM (zpravodaj vysokoškolské organizace ČSM)

TRÁVA, L.: Přebory vysokých škol 1960. Praha, SPN 1961.

VELENSKÝ, M. - VELENSKÝ, E.: Sport report, III., 1994, 11 - 12, s. 148 - 162

50 let vysokoškolského sportu. Vydal Československý vysokoškolský sportovní svaz.
Praha 1974.

Výroční zpráva sezony 1949 - 1950 - Ladislav Hampl.

Výroční zpráva z 2. 11. 1985 - Ladislav Hampl.

Zpráva z oslav 50. výročí založení oddílu košíkové (1995) - Gustav Hýbner.

OSOBY

Barák Josef - Americká 56, Liberec.

Hampl Ladislav st. - Vojtěšská 446/1, Liberec. Tel.: 048/26306

Hýbner Gustav - Na zápraží 3, Liberec.

Chyba Zdeněk - Tržní náměstí 757/13, Liberec. Tel.: 048/422450

Pučelík Emil - Norská 451, Liberec. Tel.: 048/422801

Richter Pavel - Tel.: 048/483111 kl. 303

Valenta Karel - Kosmonautů 359, Liberec. Tel.: 048/20161

Od uvedených osob jsem získala informace na základě ústního sdělení, popř. z poskytnutých soukromých sbírek.

Seznam obrazových příloh

Příloha č.:

1. Budova TJ Lokomotiva Liberec.
2. Sokol Liberec - muži (1946).
3. Pozvánka na mezinárodní utkání.
4. Pozvánka na mezinárodní utkání.
5. Hráčky z Moskvy a z Liberce před libereckou radnicí (1952).
6. Celostátní soutěž. Následoval postup do I. ligy (1955 - 56).
7. Prvomájový průvod na Husově třídě (1959).
8. I. liga žen (1960).
9. I. liga mužů (1964). Zápas s Orbisem Praha.
10. I. liga mužů (1964). Zápas s Orbisem Praha - oddechový čas.
11. Losování Sazky (1965) - košíková muži.
12. Zápas s Lokomotivou Liberec (1953).
13. Turnaj o Štít města Liberce (1955) - "A" družstvo.
14. Přeborníci kraje (1957).
15. VŠS Liberec - ženy (1957).
16. Rozlosování turnaje (1960).

Dokumentace č. 1 - 10 pochází ze soukromé sbírky Ladislava Hampla st., ostatní fotografie mi zapůjčil Emil Pučelík.

Všechny fotografie jsem pro větší přehlednost zmenšila.